ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗι ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

**+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ**

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ᾽ ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφιλῆ καὶ εὐλογημένα,

Διὰ τῆς θεοπνεύστου ρήσεως τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ Κυρίου καὶ τῶν κριμάτων αὐτῆς, εἰσάγει καὶ ἐφέτος πάντας τοὺς Ὀρθοδόξους πιστοὺς εἰς τὸ «μυστήριον» τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὁ ἱερὸς Ψαλμῳδὸς ἀναφωνῶν: «Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ Κύριος καὶ κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις» (Ψαλμ. 102, 6). Διότι ὁ Κύριος «ἐμπιπλᾷ ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ ἀνακαινίζει ὡς ἀετοῦ τὴν νεότητά μας» (πρβλ. ὅ. π. 5).

Ὡς γνωστόν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, ἕκαστος ἄνθρωπος, πλασθεὶς κατ᾽ εἰκόνα καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ, ἀποτελεῖ ναὸν Κυρίου. Πολὺ δὲ περισσότερον ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν καὶ ἐχρίσθημεν διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου καὶ ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἴμεθα ναοὶ τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος Ἁγίου Πνεύματος, ἀκόμη καὶ ἐὰν διὰ ποικίλων ἁμαρτιῶν, ἑκουσίων ἢ ἀκουσίων, ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τοῦ Κυρίου: «εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει» (Β΄ Τιμ. β΄, 13).

Διὰ τοῦ ρύπου ὅμως τῆς ἁμαρτίας κωλύεται ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἐνεργῇ ἐν ἡμῖν, ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὥρισε τὴν ἀρχομένην περίοδον τῶν νηστειῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἵνα κατ᾽ αὐτὴν καθάρωμεν ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας καὶ γενώμεθα ἄξιοι νὰ ὑποδεχθῶμεν τὰ ζωοποιὰ Πάθη καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν λαμπροφόρον Ἔγερσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Δεῦρο τάλαινα ψυχή, σὺν τῇ σαρκί σου τῷ πάντων Κτίστῃ, ἐξομολογοῦ· καὶ ἀπόσχου λοιπόν, τῆς πρὶν ἀλογίας, καὶ προσάγαγε Θεῷ, ἐν μετανοίᾳ δάκρυα», καλεῖ πάντας τοὺς πιστοὺς ὁ ποιητὴς τοῦ Μεγάλου Κανόνος Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης (τροπάριον α΄ ᾠδῆς).

Ἡ Ἐκκλησία, μεριμνῶσα διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ πνευματικὴν τελείωσίν μας, ἀνοίγει εἰς πάντα τὰ μέλη αὐτῆς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς μετανοίας, προτρέπουσα συγχρόνως αὐτὰ νὰ πολεμήσουν τὸν φιλόϋλον καὶ φιλοκτήμονα βίον, ὁ ὁποῖος ὡς «βαρὺς κλοιός» κρατεῖ τὴν ψυχὴν χοϊκὴν καὶ συρομένην ἐπὶ γῆς, μὴ δυναμένην νὰ ἀνοίξῃ τὰς πτέρυγας αὐτῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Τοιουτοτρόπως, διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῶν καθαρτικῶν δακρύων, ἐνδυόμεθα καὶ πάλιν τὸ πρωτόκτιστον κάλλος καὶ τὴν θεοϋφαντον στολήν, τὴν ὁποίαν ἀπωλέσαμεν μετὰ τὴν πτῶσιν, περιβληθέντες «τὸν στολισμὸν τῆς αἰσχύνης, καθάπερ φύλλα συκῆς».

Ἀποτελεῖ, ταυτοχρόνως, ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ βρωμάτων καὶ ἀπὸ «διαλογισμῶν ματαίων καὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν» ἀφετηρίαν διὰ τὴν ὀρθήν, μεμετρημένην καὶ σώφρονα διαχείρισιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, μὲ προοπτικὴν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, οὕτως ὥστε νὰ ἐκμηδενίζωνται αἱ ἀρνητικαὶ καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν καὶ φυσικὸν περιβάλλον ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ἀλόγου χρήσεώς των καὶ νὰ παραμένῃ μόνον ἡ «νηστεία τῆς ἐλεημοσύνης», ἡ ὁποία νὰ μὴ «γίνηται κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις», ἀλλὰ ἔλεος καὶ χάρις καὶ ἀνακούφισις εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν πορείαν μας πρὸς τό «καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ» (Μέγας Βασίλειος).

Τοιουτοτρόπως, διὰ τῆς ἐγκρατοῦς χρήσεως, ἁγιάζεται καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ ζωὴ μας, καθότι ἡ φθαρτὴ ὕλη ἀποτελεῖ οὐχὶ τὸν αὐτοσκοπόν, ἀλλὰ τὸ μέσον τοῦ ἁγιασμοῦ. Συνεπῶς, καὶ διὰ τοὺς ἔχοντας καὶ κατέχοντας πλουσίους τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἡ νηστεία πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἀφορμὴν ἐγκρατείας, μὲ τελικὸν σκοπόν «περισσεύειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου», κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ μεγαλορρήμονος Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου (πρβλ. Ρωμ. ιε΄, 13) καὶ ἀποβλέπειν καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς πτωχούς «Λαζάρους» τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς προσφυγιᾶς.

Πέραν ὅμως τούτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐγκρατείας, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ταύτας εὐαρέστους τῷ Κυρίῳ, καθὼς διδάσκει ὁ ἀδελφόθεος Ἀπόστολος Ἰάκωβος, λέγων: «θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (Ἰακ. α΄, 27). Διότι δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν ἀφθόνως παρέχει ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκράτεια, ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τῆς ἀσιτίας καὶ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τῶν ὑλικῶν τροφῶν: «Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν, ἵνατί μοι νηστεύετε;», ἀναρωτᾶται ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (58, 4). «Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην [...], ἀλλὰ [...] διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν

ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε...», λέγει καὶ παραγγέλλει ὁ Κύριός μας διὰ τῆς φωνῆς τοῦ Προφήτου Αὐτοῦ (Ἡσ. 58, 5-7).

Ἰδιαιτέρως σήμερον ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ προσφυγιὰ καὶ αἱ ποικιλότροποι δυσχέρειαι, αἱ ὁποῖαι παγκοσμίως ἐμφανίζονται, μάλιστα δὲ εἰς ὡρισμένους λαοὺς καὶ χώρας, παρέχουν εἰς ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους τὴν δυνατότητα νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ γνήσιον τοῦτο πνεῦμα τῆς νηστείας, συνδυάζοντες τὴν ἀποχὴν τῶν βρωμάτων μὲ ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς ἔχοντας ἄμεσον ἀνάγκην ἀδελφούς μας, τοὺς πάσχοντας, τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πένητας, τοὺς ἀστέγους καὶ πρόσφυγας, τοὺς μὴ ἔχοντας «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. η΄, 20), αὐτοὺς τούς ὁποίους αἱ σκληραί περιστάσεις τοῦ πολέμου καὶ τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων ἀναγκάζουν νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς πατρογονικὰς ἑστίας των καὶ νὰ ταξιδεύουν ἐν μέσῳ πολλῶν κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ κόπων.

Ὅταν ἡ νηστεία μας συνοδεύηται ἀπὸ τοιαύτην αὔξησιν τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης μας πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, θρησκείας, γλώσσης καὶ καταγωγῆς, τότε αὕτη θὰ ἀναβαίνῃ ἀπ᾽ εὐθείας εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ ὡς θυμίαμα εὔοσμον καὶ ἄγγελοι θὰ συμπαρίστανται εἰς ἡμᾶς νηστεύοντας, ὅπως διηκόνουν τὸν Κύριον εἰς τὴν ἔρημον.

Ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα ἀδελφικῶς καὶ πατρικῶς εἰς ἅπαντας τὸ ἀρχόμενον στάδιον τῶν Ἁγίων Νηστειῶν νὰ εἶναι καρποφόρον καὶ ἁγιαστικόν, πλῆρες χάριτος καὶ ἁγιασμοῦ, καὶ ὅπως ἀξιώσῃ ἡμᾶς ὁ Θεὸς νὰ προσέλθωμεν ἀπροσκόπτως εἰς τὸν αἰώνιον ζωοποιὸν Κρατῆρα, τὴν ζωηφόρον Πλευρὰν τοῦ Κυρίου, «ἐξ ἧς ὁ διπλοῦς ἡμῖν ἐξέβλυσε, κρουνὸς τῆς ἀφέσεως καὶ γνώσεως» (Μέγας Κανών, τροπάριον τῆς δ΄ ᾠδῆς).

Αὐτοῦ ἡ Θεία Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Ἔλεος εἴησαν μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὥστε ἐν τοιούτῳ εὐαγγελικῷ φρονήματι χαρισθῇ ἡμῖν ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων, ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὧι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐχαριστία νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ,βις΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν